

SWEA[®]-bladet

2-2009 Stockholm

INNEHÅLL

Styrelsen	sid. 2
Redaktörens rader	3
Ordförandens rader	4
Nya StockholmsSweor	5
SWEA 30-årsjubileum	6-7
Temagrupper, Reportage:	8-11
- Sweor på teater	8
- Bridgevänner på fjälläventyr	9
- Torsdagstanter på Såstaholm	10
- SWEAbesök på Svegro	10
- Besök hos Hertha Hillfon	11
Regionmöte Moskva	12-13
Vandra i Världsarv i Italien	14-15
Recept från Mallorca	15
Rese-epistel från Budapest	16-17
Bokrecension	18
Vemodstankar	18
Kontaktlista SWEA Intl	19

Omslagsbild: Eva , Foto: Kerstin Graffman

Om inget annat anges svarar Ingrid Westin och Kerstin Graffman för bild- och textmaterial i denna tidning.

SWEA-bladet Stockholm:

Ansvarig utgivare:
Ingrid Westin, ordförande

Redaktör:
Kerstin Graffman

SWEA-bladet trycks i 500 ex.
och utkommer 2 ggr per år, i maj/juni och nov./dec.

Tryckeri:
Stockholms Läns Grafiska AB, Danderyd

Redaktionen förbehåller sig rätten att välja och redigera insänt bild- och textmaterial för förtydligande och av utrymmesskäl.

SWEA STOCKHOLMS STYRELSE

Ordförande:
Ingrid Westin
ingrid.westin@english.su.se
Tel.: 08-20 71 79

Vice ordförande och webansvarig:
Eva Roman
evaroman@yahoo.com
Tel.: 08-611 33 60

Sekreterare:
Ann-Sofie Frick-Meijer
asfm@telia.com
Tel.: 08-667 67 51

Kassör:
Gunvor Sahlqvist
gunvor.matilda@telia.com
Tel.: 08-755 70 80

Medlemssekreterare och Redaktör:
Kerstin Graffman
k.graffman@bredband2.com
Tel.: 08-92 98 23

Programansvariga:
Carina Beckerman
carina.beckerman@carinabeckerman.se
Tel.: 08-662 09 02

Lotta Näsberg
lotta_nasberg@hotmail.com
Tel.: 08-42 00 59 17

Eva Thorson
eva.thorson@gmail.com
Tel.: 08-734 99 20

Susanne Larsson-Krieg
sulakr@hotmail.com
Tel.: 08-712 98 48

SWEA Stockholms hemsida:
www.swea.org/stockholm

SWEA Stockholms plusgiro:
493 38 93-2

Annonspriser:
Helsida (A4) 2.500:-
Halvsida 1.600:-
1/3 sida 1.200:-
1/4 sida 800:-
Visitkort 400:-

Redaktörens rader

Tack alla Stockholms-Sweor som lämnat bidrag till denna tidning i form av texter och bilder! Inflödet av intressanta artiklar, både stora och små, har varit över förväntan och så roligt att arbeta med. Tyvärr har jag varit tvungen att minska ner texter ibland för att allt skulle få plats. Likaså har det varit svårt att välja bland alla bilder för att komplettera det skrivna. Ni kommer att finna en tidning med ett varierat innehåll som jag hoppas skall passa alla våra läsare.

Jag vill också välkomna våra annonsörer som jag hoppas skall få nytta av att annonsera i vår tidning!

Som redaktör är detta mitt andra nummer av SWEA-bladet. Jag känner mig fortfarande som nybörjare med det sofistikerade layoutprogrammet i datorn (där jag ännu inte behärskar alla möjligheter) men när tidningen väl är klar för tryckning då känns det väldigt bra.

Jag vill också passa på att tacka för mig beträffande medlemskapsansvaret. I och med kommande årsmöte i februari så kommer jag att lämna styrelsen efter 4 år, till att börja med i

programgruppen och de sista tre åren som medlemssekretär. Det har varit roliga år som gett mig mycket av vänskap och intressanta arbetsuppgifter. Jag kommer att sakna den fina gemenskapen i styrelsen under de här åren och de nästan dagliga kontakter jag haft med både gamla och nya Stockholmsmedlemmar och med Kansliet i USA. Med redaktörskapet kommer jag i fortsättningen att arbeta utanför styrelsen men på dess uppdrag och i nära samarbete med ordföranden.

Jag önskar er alla trevlig läsning,
God Jul och ett Gott Nytt År!

Kerstin Graffman

OBS!

Med SWEA-bladet följer
inbetalningskort för årsavgiften
2010 som är 500 kronor.

Betalning skall göras
senast den 15 januari
till plusgiro 493 38 93-2

Med denna tidning kommer
också programmet för våren 2010.

Spara programbladet
så att du har det tillgängligt
hela vårterminen!

MultiCultural Consulting AB erbjuder utbildning, coaching och rådgivning för ökad interkulturell kompetens:

- Affärer och kommunikation över kulturgränser
- Ledarskap och teamutveckling över kulturgränser
- Konflikthantering och förhandling över kulturgränser
- Tjänster och utbildningar i samband med utlandsplaceringar

www.multicultural.se

Kära Sweor!

Ett nytt år närmar sig med stormfart. Det gångna SWEA-året har varit intensivt. SWEA har firat 30-års jubileum och om firandet och den stora SWEA-dagen kan ni läsa på annan plats i tidningen.

SWEA-Stockholm stod som värdinnor för evenemanget och vi började med planeringen redan i vintras. Att ordna ett stort evenemang innebär inte bara arbete utan ger också så mycket mer i form av nya kontakter, erfarenheter och glada skratt. Helt plötsligt arbetar man ihop med personer som inte har med ens yrkesverksamma liv att göra och med en helt annan yrkesbakgrund. Vi har många mycket kunniga och proffsiga Sweor i Stockholm och det har varit ett stort nöje att arbeta ihop med dem.

Höstens program har bjudit på ett brett urval av kultur och trädgårdsodling. Vi har stor konkurrens av våra kulturgrupper som också erbjuder en mängd spännande aktiviteter. Den stora utmaningen för SWEA Stockholm är därför att hitta program som inte "konkurrerar" med dessa grupper. Det vore roligt att se fler medlemmar på våra "Stor"-SWEA träffar.

Vi har försökt tillgodose våra medlemmars speciella önskemål till programpunkter. Trots detta har ingen ökning skett av antalet deltagare. Vi är en stor avdelning och det är svårt att få samma gemytlighet och sammanhållning som i en liten grupp. Därför är det viktigt att var och en drar sitt strå till stacken.

Vi hade nyligen en hemvänderträff med 16 glada och trevliga Sweor. Entusiasmen och den positiva inställningen till SWEA var stor. Vi hoppas att det kan bildas nya bokklubbar och andra intressegrupper efter den kvällen.

Regionmötet i Moskva var ett mycket lyckat arrangemang. SWEA-Moskva hade lagt ner ett stort arbete med att arrangera ett väl fungerade möte både för oss avdelningsordförande och för alla ditresta turistande Sweor. Vi var många från Stockholm. På mötet diskuterades våra olika avdelningars förutsättningar att nå ut till medlemmarna och också vår möjlighet att knyta nya medlemmar till oss. Jag kan konstatera att vi i Sverige har en något annorlunda situation än vad övriga avdelningar har. Till oss kommer alla hemvändande Sweor och för oss är problemet att när medlemmen varit i Sverige några år och etablerat sig såväl i sitt yrke som privat så finns inte samma behov av SWEA längre. Det gäller för oss att hålla kvar våra medlemmar.

Från Internationellt håll informerades bl. a om att man nu undersöker, med hjälp av konsulter (Sweor), hur den framtida organisationen skall se ut. Ett önskemål är att anställa en kanslichef som kan avlasta ordföranden i strategiska frågor, frågor från medlemmarna och organisationsfrågor etc.

Ett annat tema som var uppe till diskussion är hur vi på bästa sätt ska organisera våra världsmöten (VM) och hur vi kan skapa en större internationell gemenskap för att kunna utnyttja vårt internationella nätverk fullt ut. Från SWEA International ställdes frågan om antalet regionmöten (RM) och VM. Vår region står fast vid det förslag vi lade fram redan förra året att RM och VM skall ligga på hösten. Vi föreslog att RM äger rum vartannat år och däremellan ett kombinerat RM och VM. Det spar både tid och pengar. Avdelningarna behöver då inte anmäla en ordförande, som ännu inte är

vald, till VM som hittills alltid legat på våren. För nya ordföranden betyder det även att de hunnit få erfarenhet. Mötena kommer då att hållas mellan de internationella årsmötena vilket innebär att information om nya styrelsebeslut hinner gå ut och avdelningarna även hinner formulera eventuella motioner till nästkommande årsmöte. SWEA Internationals årsmöten kommer fortfarande att ligga i april men är då ett internt möte för styrelsen. Naturligtvis kan de Sweor som är intresserade sitta med och lyssna.

Vi beslöt vidare att vi skall inrätta en grupp på Facebook för alla ordförande i vår region. Det är nu på gång och så fort alla är inlagda kan vi på ett smidigt sätt kommunicera med varandra.

Har ni några frågor i samband med regionmötet så hör av er till mig.

Min tid som ordförande för SWEA Stockholm går mot sitt slut. Det har varit fantastiska och givande år och det har varit så roligt att få lära känna så många Sweor. Jag har haft mycket glädje och nytta av att arbeta ihop med trevliga medlemmar och bra styrelser. Naturligtvis har det varit mycket arbete men det har varit roligt. Ett stort tack för alla trevliga e-mail, telefonsamtal och alla hurrarrop.

Till sist önskar jag er alla ett gott slut på detta år, en riktigt GOD JUL och ett underbart år 2010.

Er tillgivna
Ingrid

RM Preliminära datum för regionmöten 2010. Plats är beslutat.

VAME: Los Angeles 2-5/10 alt 8/10

MAME: South Florida 23/10

OAME: New York 8-10/10

VEMA: Marbella 2/10

MEMA: Milano

OEMA: Istanbul 15-16/10

Nya StockholmsSweor

Höstens Hemvänderträff ägde rum hemma hos medlemssekreteraren den 8 oktober då hemflyttade och nya medlemmar fick tillfälle att träffa och lära känna varandra och Stockholmsstyrelsen. Det var ett glatt gäng som välkomnades och som frikostigt delade med sig av sina minnen och erfarenheter från olika delar av världen.

Hittills i år har SWEA Stockholm fått in 47 nya medlemmar varav 40 "hemvändare". Av dessa har 13 medlemmar tillkommit sedan förra tidningsnumret.

Hjärtligt välkomna säger vi till:

Ewa Blomroos	Irland
Eva Heyman	Holland
Jaana Johansson	Wien
Inger Kjellberg	Singapore
Maj Olivier	Paris
Anna Petersson Skogsborg	Wien
Birgit Rönnegard	Mallorca
Ann-Christin Singer	New Jersey
Sonja Ståhlberg	London
Maria (Mia)Svensson	Atlanta
Susanne Wasson	Ny Swea
Cecilia Westling	WDC
Mari Ann Ödeen	New York

Nya StockholmsSweor på Hemvänderträff

SWEA Stockholm söker en ny ordförande!

Ingrid Westins mandat går ut i samband med årsmötet i februari nästa år och stämman kommer då att välja en ny ordförande.

Kan det vara du?

Du bör ha varit SWEA här hemma under några år och vara väl insatt i vad det innebär att vara SWEA utomlands. Erfarenhet från styrelsearbete i en SWEA-avdelning krävs, likaså god datavana och tillgång till egen dator.

Du som känner att du skulle vilja ägna en del av din tid åt intressant styrelsearbete och täta medlemskontakter samt att representera SWEA Stockholm både här hemma och utomlands, framför allt på det årliga Regionmötet, har här din chans.

Arbetet med administration och kontaktskapande tar sin tid

men ger samtidigt mycket glädje. Tycker du om människor, tycker du om att knyta nya kontakter och är du bra på att skapa samhörighet och kämpaglöd i en styrelse, ja då är det dig vi söker.

Känner du dig manad eller har du något namn som du vill föra fram?

Hör av dig till valberedningen!

Hälsningar!

Gunnel Gustafsson, Kerstin Graffman, Cecilia Westman

Gunnel: gustafsongunnel@gmail.com

Tel: 0705 147721

Kerstin: k.graffman@bredband2.com

Tel: 0706 184321

Cecilia: kallamigkurt@yahoo.com

Tel: 0738 734606

SWEA - 30 år

SWEA har i år firat 30-års jubileum och det firades bl. a genom en kulturdag i Stockholm. Samtidigt överlämnades den stora donationen till Nationalmuseum.

SWEA firades den 13 augusti i Stockholm med en heldag i kulturens tecken. Firandet började på Skansen med en trevlig lunch. Det var 195 Sweor från 48 avdelningar närvarande. Efter lunchen överlämnades två av Sweas tre stipendier. Årets litteraturstipendium gick till Birgitte Steffen Nielsen, doktorand vid Aarhus universitet i Danmark. Agneta och Gunnar Nilssons stipendium för studier av interkulturella relationer gick till Jenny Hansson, doktorand vid Umeå Universitet

Stipendiaterna presenterade sina forskningsområden och erhöll därefter sina stipendier på vardera USD 10 000

Louise Raeder och Christer Malmgren underhöll Sweorna med svenska folkvisor, bl. a Birger Sjöbergs, "Den första gång jag såg dig". Detta var ett mycket uppskattat inslag och applåderna var både varma och långa.

Skansenbesöket avslutades med guidning av två Skansen-gårdar, Ekshäradsgården och Oxtorpsgården.

Dagen var inte slut med detta. Nu fortsatte den med en visning av Nationalmuseums konstskatter. Det var en allmän visning med ett axplock ur samlingarna.

Beridna Högvakten tog därefter vid och hälsade alla Sweor välkomna till evenemanget på Nationalmuseum. Iklädda gamla paraduniformer spelade de både marscher och fanfarer.

I foajén hade en formidabel buffé dukats upp och där bjöds på god mat och gott vin. Efter mingel tog den formella delen av programmet vid. Sweor och inbjudna gäster, bl. a Stockholms landshövding, Per Unckel med fru, slog sig ner i museets horsal.

Årets Svenska Kvinna som i år är ingen mindre än SWEAs grundare, Agneta Nilsson, förädrades en blomsterkrans och uppvaktades med tal av Inger Schuberth, förra årets ÅSKA. Med på scenen var även två tidigare ÅSKor, Barbro Osher och Ingrid Karlsson.

2007 års Sigrid Paskell stipendiat klarinettisten Marcus Forss, gav ett smakprov på sin otroliga färdighet att hantera sitt instrument. Marcus köpte bl. a en ny klarinett för sina stipendiepengar och den har han döpt till SWEA.

Årets Sigrid Paskell stipendiat är Jeannette Diaz-Barboza, dansös vid Kungliga Operan i Stockholm. En kort videopresentation visade hennes talang och skicklighet. Kerstin Dellert överlämnade stipendiet på USD 10 000.

Under våren och sommaren har SWEA-avdelningar, privata medlemmar och deltagarna i gångtävlingen Boston-Washington, bidragit till insamlandet av medel till en donation till Nationalmuseum.

Som kvällens höjdpunkt kunde vår internationella ordförande, Åsa Lena Löf tillsammans med EvaGitta Nahib, idégivaren bakom projektet, överlämna en check på 430 000 kronor till Intendenten för Nationalmuseum, Solfrid Söderlind. Dessa pengar ska delvis användas till att spela in en video som skall skickas ut till ambassader och kulturcentra runt om i världen. Nationalmuseum skall ha stängt under flera år pga renovering och då kommer denna video att presentera museets konstskatter.

Det var en lång dag i kulturens tecken men det var även en dag som gav tillfälle till att träffa gamla bekanta och göra nya bekantskaper.

Ett stort tack till alla som bidragit till att göra denna dag till en fest!

Ingrid Westin

Foto: Kerstin Alm

Gerd Kastengren omgiven av Ingrid Westin och Agneta Nilsson

Förväntansfulla Sweor på Solliden

Barbro Osher och Åsa-Lena Löf

Ingrid, Åsa-Lena och Maria Lundin med musikaliska underhållare

Lunch på Solliden

Monica Hallworth, MEMA ordf, och Kerstin Graffman med stipendiaten, språkvetaren Jenny Hansson

Sveor från när och fjärran

Malin Philipson presenterar Sigrid Pascellstipendiaten Jeanette Diaz-Barbosa

Maud Wännman med vänner

Jeanette med Åsa-Lena och Kjerstin Dellert

Andäktiga Sveor vid högtidsceremonin på Nationalmuseum Beridna Högvakten underhåller

Årets Heders Åska

Alexandra Charles och Rigmor Johnsdotter

INFORMATION ANGÅENDE TEMAGRUPPER

SWEA Stockholm har temagrupper för olika intresseinriktningar, bland annat kultur, bridge, böcker och golf.

Grupperna träffas regelbundet och ansvarig(a) finns utsedda för respektive grupp (se hemsidan). En del träffas på dagtid, andra har sina aktiviteter på kvällarna.

Många medlemmar, speciellt hemvändande Sweor, undrar vilka grupper som finns och hur man kommer med i dessa. En del grupper har begränsat antal "medlemmar" och är för närvarande fulla men väntelistor finns. Det finns inget hinder att starta nya grupper.

För närvarande finns följande temagrupper:

Grupper öppna för alla medlemmar där anmälan görs efter information via grupputskickat e-mail:

- 2 teatergrupper varav en förenar teaterbesök på framför allt Dramaten med efterföljande diskussion, den andra med fokus på Stadsteatern.

Grupper med "fasta" deltagare:

- 2 bokklubbar
- En Mahjong-grupp
- 4 kulturgrupper, även kallade torsdagsgrupper, varav någon träffas varje vecka, andra en gång i månaden.
- golf- och bridgegrupper

Vidare finns möjligheter till operabesök i grupp.

I samtliga grupper måste alla deltagare vara medlemmar i SWEA-Stockholm för att gruppen skall få kalla sig SWEA-grupp.

För dig som är intresserad av att delta i någon av de existerande temagrupperna eller vill bilda en ny har SWEA Stockholm utsett en "temagruppkonsult":
Gunnel Gustafsson,
gustafssongunnel@gmail.com,
tel. 0705-147721,
som kan hjälpa dig med goda råd och information.

Med Sweor på "Sista dansen" på Stadsteatern

av Karin von Vietinghoff

Vi var ett 40-tal Sweor som i september 2009 var på Stadsteatern i Stockholm och såg den kritikerrosade pjäsen "Sista dansen" av Carin Mannheimer. Den tilldrar sig ju på ett äldreboende och huvudpersonerna är några män och kvinnor i olika stadier av demens och förfall och deras vårdare och deras anhöriga. Detta sorgliga tema skildras med värme och ibland med humor. Det fanns tillfällen till skratt men skrattet fastnade ofta i halsen. Förutom temat med äldres situation på ett äldreboende behandlades de anhörigas och vårdpersonalens situation. Alltså allt mycket aktuella och angelägna frågor som berör oss alla, om inte annat så som skattebetalare.

Enligt Stadsteaterns program anger siffror från SCB att ca 94 200 personer i Sverige i åldern 65 år och äldre bodde permanent i "särskilda boendeformer" (terminus technicus) den 30 juni 2008, vilket motsvarar ca 6 % av befolkningen i denna åldersgrupp. Bland personer 80 år och äldre var motsvarande andel ca 15 %. Detta är siffror för kommunala insatser enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Därtill kommer alltså de som bor i privat organiserade äldreboenden.

Efter föreställningen samlades vi i en

Yvonne Lombard, Meta Velander och Gudrun Westin

något mindre grupp med ett glas vin i handen för att under Gudrun Westin Göranssons teaterkompetenta ledning diskutera pjäsen. Och vi fick gäster – Meta Velander och Yvonne Lombard som hade spelat två av pjäsens ledande roller. Det lyfte naturligtvis vår diskussion och vi började med att hylla skådespelarnas prestationer.

Diskussionen kan sammanfattas så här. Det var med blandade känslor man gick ut efter pjäsens slut. Pjäsen går direkt till hjärtat. Det var sorgset, deprimerande, men också upplyftande. Det var så nära verkligheten, så mycket realism. En parodi på människan! Svart humor. Alla kunde känna igen sig i någonting som utspelades på scenen. Men både vi och Meta och Yvonne enades om att de boende på sådana hem i verkligheten nog är mer dementa än pjäsens personer. Är

man så kokett och välklädd som Yvonne scengestalt är man nog ännu inte på ett äldreboende utan bor "i ordinarie boende med beviljad hemtjänst".

Vi sitter alla i samma båt i denna situation; det finns en likhet mellan oss människor i livets slutskede. Inför Vår Herre är vi alla lika. Och propån av någon i pjäsen om gemensamt självmord fick alla på scenen att komma med invändningar - det blir ju kåldolmar till middag i morgon osv. En scen som berörde oss alla var när de gamla på scenen lade sig på golvet och ropade efter m a m m a och många av oss fick nog tårar i ögonen. Är det så det är i livets slutskede?

De närvarande Sweorna hade ju erfarenhet av många länder och var nog besvikna om detta är en riktig bild av åldringsvården i Sverige. Många flyttar ju hem för man vill bli (riktigt) gammal i Sverige med det egna språket omkring sig, och med (förhoppningsvis) anhöriga i närheten som har tid med en. En del trodde att det inte var så institutionaliserat i andra länder. Ett servicehem i Sweas regi nämndes som positivt. Man behöver ju hjälp när man blir äldre.

Vad är då sensmoralen? Jo, CARPE DIEM - fånga dagen! Lev här och nu.

Bild: Lillemor Wirén de Añorga

Insnöat bridgegång!

Ett underbart minne och äventyr som vi Sweor sent kommer att glömma!!

Jag har alltid velat återvända (och kommer alltid vilja dit igen!) till detta Paradis som heter Låktatjåkko Fjällstation. Det ligger 1 298 meter över havet mitt uppe i fjällvärlden! Man kommer bara dit med vandring, skoter eller helikopter.

Jag frågade mina Swea-bridgevännar om dom ville följa med på detta äventyr och svaret blev ett enhälligt "ja"! Det skulle ske i augusti då snön ännu bitvis ligger kvar och allt är så underbart vackert med vandring på dagarna och bridge på kvällarna.

Sagt och gjort! Först flögs vi till Kiruna, sedan taxi till Björkliden, sedan helikopter upp till Låktatjåkko. Helikopterresan var ett äventyr i sig. Vi möttes av ett härligt välkomnande från värdparet Marie och Pär - som dessutom bjöd på helt delikata måltider!

Morgonen därpå vaknade vi av att det var full storm! Fönsterna var isbelagda. Vi försökte "vandra" men fick vända om.

Det blev bridge hela dagen och kvällen med många, många skratt. Att sitta insnöad i augusti hör inte till vanligheterna men så blev det. Men - så mycket bridge och så mycket skratt och roliga historier hör säkert inte heller till vanligheterna.

Glatt bridgegång med värdpar och Ren-skav à la Pär o Marie

Fick senare ett mail från värdparet Marie och Pär som lyder: Det var väldigt roligt att ha er Sweor här. Vårt första bridgegång, med flest resväskor och snyggaste middagsklädseln!!

Tillgivna Vi äventyrliga Sweor, genom Gittan Dickson

Riktig skidåkning sedan 1926

De första skidåkarna i Björkliden Fjällby var rallare. Här är naturen och upplevelserna tidlösa. Därför fortsätter alla typer av skidåkare att dras hit. Vi har Sveriges tredje högsta fallhöjd och vidder täckta av meterdjup natursnö. Det får dig kanske att känna dig liten, men så är det också bara pjäxavstånd ut till liften.

0980-641 00 | www.bjorkkliden.com

Tågpaket
från **3485:- p/p**

tågresa t/r, 4 nätters boende & skidpass

AVSLUTNING PÅ SÅSTAHOLM

Inom SWEA Stockholm finns "torsdagstanterna" med olika utbud på programmet. Gruppen omfattar ett tjugotal damer och vi kan välja att vara med i bokklubben, äta gourmetlunch hemmahos och givetvis att delta i kulturgruppens många intressanta aktiviteter. För den som väljer allt innebär varje torsdag en "tanträff".

Årets sammankomster brukar avslutas med en gemensam resa och årets final förlades till Sástaholm vid Vallentunasjön i Täby. Den stiliga huvudbyggnaden i jugendstil uppfördes av en tysk affärsman, som använde gården som sommarställe för sin familj. 1917 såldes egendomen till Svenska teaterförbundet,

som året därpå invigdes ålderdomshemmet HÖSTSOL, en kär hemvist för äldre skådespelare och en viktig institution inom teatern.

När vi installerade oss i våra trivsamma rum såg vi att på dörren fanns namnet på den skådespelare som en gång bott där. Hela anläggningen bär prägel av det liv som levdes där och före middagen fick vi en livfull skildring av hur det kunde gå till när teaterns elit tävlade om uppmärksamheten och infallen flödade. Inga Tidblad var känd för att alltid lyckas komma sist och göra effektiv entré inför dagens middag! Det var också rörande att ta del av ORDNINGSGREGLER FÖR STIFTELSEN HÖSTSOL. Dokumentet visar tydligt att många av de pensionärer, som var permanent bosatta, levde under ytterst knappa förhållanden.

Som gäster på dagens Sástaholm njöt vi av eftermiddagsté, promenader i vackra omgivningar och det sköna vädret. Middagen blev en höjdpunkt med utsökt och otroligt vackert upplagd mat, goda viner och hög stämning. Nattens tystnad var rogivande och luften sval.

Morgonens frukost intogs med god aptit och efteråt samlades vi på terrassen utanför i flödande majsol. Vi småpratade och samlade oss så smått inför uppbrott och avresa. Alla var överens om att denna final blev en fin avslutning på ett innehållsrikt verksamhetsår och att vi såg fram emot höstens träffar med stor glädje.

Text & foto: Varpu Bröms

Besök på SWEGRO

Torsdagen den 17 september var en fantastisk härlig sensommar dag. Då for en tapper skara Sweor ut till Färingsölandet för att besöka Svegro. Vi skulle få en promenad genom deras växthus där det odlas kryddor i kruka av alla de slag.

Basilika

Även en del salladsorter odlas i kruka.

Det blev en upplevelse av sällan skådat slag. Produktionschef Per Nygren lotsade oss vant genom hav av grönska, från skiraste grönt till en mer mättad ton av densamma.

Frågorna blev många: Är kryddor och sallad ekologiskt odlad på Svegro? Alldeles bestämt är det så, blev svaret.

Varför känns kryddorna och salladen inte så spänstiga ibland? Per svarade att det som lämnar Svegro är absolut fräscht och krispigt, men ofta köper butikerna på sig lite för mycket. Salladen och kryddorna kan bli stående i kylrum ett par dagar för länge och sedan i butiken ytterligare ett par dagar.

Varför kan man inte köpa Svegros sallad i påse? Svar: Den sallad som köps i påse är odlad på friland och det finns inte

möjlighet att odla den mängden som behövs i vårt klimat.

Vi tackade Per Nygren med en Sweabricka. Även Sweorna fick en present i form av en papperskasse fylld med härliga kryddor och sallad.

Eva Thorson skrev och Cecilia Westling fotograferade

Sweor med Swegropåsar

Foto:
Ingrid Hagbrink

Besök hos Hertha Hillfon - legendarisk skulptris i magisk miljö

Hertha Hillfons känsliga och vackra skulpturer är kända för oss alla, och vi har sett dem som publika konstverk liksom på stora utställningar bl a senast på Waldemarsudde. Men att få se dem i en miljö där de blivit till är en otrolig upplevelse. I mitten av en underbar septembermånad hade Cecilia Westman ordnat så att 10 st av oss i kulturgrupp nr 4 kunde besöka Hertha Hillfons hem och ateljé i Mälarhöjden

”Vi var fjorton barn hemma – jag var nr 4! – så jag vet att alla människor är unika!

DIG har jag inte sett förut och inte DIG.”, säger Hertha till några av oss när vi sitter i hennes stora funktionella ateljé. Hon har fått hjälp av goda vänner, tillika konstnärinnan, Cajsa Tartsay med att duka det stora bordet med kaffe/té och många sorters kakor.

Från att först blivit mottagna i boendehuset och fått sitta i hennes skulpterade fåtöljer i terracotta – otroligt bekväma! har vi vandrat med Hertha över ett trädgårdstun (husen och ateljéerna ligger runt en öppen plats) och sett olika skulpturer och träfigurer som ”befolkar” träden och marken. Nästan alla Hertha Hillfons skulpturer är stora för att inte säga enorma!

”Det har med rörelsen att göra, plastiken och dansen – jag vill arbeta med hela kroppen!” har hon sagt och man imponeras av kontrasten mellan hennes verk och hennes spåda gestalt. ”Mina verk

bygger jag som ett skal runt ingenting.” Slutresultatet blir en kombination av häxans magi, jordemors vishet och frodig kvinnolust. Runda smekvänliga former, tysta vackra jätteporträtt i stengods, modersgestalter med barn eller spädbarn som ligger i vaggan - vi förundras över de mjuka genuina formerna, över färgerna: terracotta eller magiskt blått, inte alltid glaserat vilket ger en spännande effekt. Men det finns också svarta verk – Hertha gjorde en hel del sådana efter Tjernobyli-olyckan 1986.

Hertha berättar gärna om sitt liv, bl. a hur lycklig hon var med sin man arkitekten och formgivaren Gösta Hillfon som också ritat ateljéerna. Han gick bort 1995 efter att de varit gifta i 55 år. Numera arbetar Hertha ofta i Göstas ateljé och då med stora kolteckningar. ”Ljuset är så fint här och jag kan prata med Gösta. När vi ses igen skall vi vara unga på nytt och resa till Florens!”

När Hertha berättar om sitt skapande skrattar hon då och då åt sin glömska och ur en kartong plockar hon fram lappar med egna kloka ord som hon delger oss:

”Mitt hem är en kär lekstuga!”

”Jag är så upptagen av vardagens dramatik, så jag hinner inte gå på Dramaten!”

”Varje morgon är jag nybörjare. Natten ifrågasatte mina erfarenheter.”

Vi sitter i en förunderlig stillhet och lyssnar till Hertha i hennes ateljé och

tittar på alla verk som denna stora konstnär skapat. Det är som om också hennes skulpturer lyssnar och tittar ut genom de stora fönstren på höstfärgerna i solskenet.

Besöket hos Hertha och den generösa tid hon avsatte för oss och våra frågor blev ett oförglömligt minne.

Vid pennan: Åsa Bujon

Frida Kahlo-blått hus hos Hertha Hillfon

Vid ett senare tillfälle kunde ytterligare 8 kulturgruppsSwear besöka Hertha Hillfon.

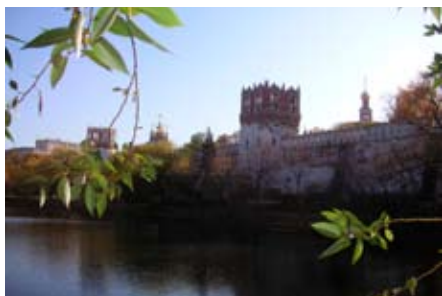
Redaktörens anmärkning.

Med SWEA i Moskva

Att resa till Moskva kändes exotiskt, spännande och nästan lite farligt. Det blev exotiskt och spännande. Men tack och lov inte farligt. Mängder av tack till Maria, Anna, Åsa, Charlotte och alla de Moskva-Sweor som tog så väl hand om oss. Det är inte bara värdstadens Sweor som gör en resa med SWEA fantastisk. Det är mötet med gamla kära vänner från London och New York, nya vänner från Zürich, Athen och Oman. För att inte glömma sjungande Rivieran, samt givetvis Sweor kända från Stockholm och som jag nu känner lite bättre. Att resa med SWEA betyder mycket för just SWEA-känslan. Den som vi inte vet vad den är förrän vi upplevt den, när SWEA, detta mångdimensionella nätverk, nystar upp sig. Där finns plötsligt gamla skolkamrater, grannar från landet, och "men vi måste vara släkt!". Åter till det jag egentligen skulle skriva om: Moskva.

Inget hindrar en SWEA som beslutat sig för att åka. Vi hade tagit oss igenom byråkratin runt visum samt ett antal e-mail med hotellet angående rum och transfers. Det kändes nästan tryggt när Karin och jag såg skylten med hotellets och SWEAs namn.

Efter en och en halv timma i rusningstrafiken var vi framme vid hotellet - en riktig pärla i staden med 16 miljoner invånare. Sedan följde fyra dagar av intensiv sightseeing. Titta och beundra, besöka och förundras, lite shopping, god mat och gott vin. Guidade turer med massor av information. Den ryska historien från den gamla vikingen Rurik (800 talet) till Tzarätten Romanovs fall. Lenin och Stalin, Sovjetunionen och dess fall. Och nu det nya Ryssland. Det är mycket att hålla reda på. Ryssland är svart eller vitt. Det går igen

Klostret Novodevitchy

i det mesta. "Man anpassar sig", säger Anna, Moskva-Swea sedan fem år. "Man lär sig vara flexibel", säger hon. Anna är gift med en rysk man (som hon träffade i New York). "Vi lever i en ständig förändring med lagar som inte är helt anpassade till den nya tiden - det är en utmaning."

Trafiken är enorm. Det verkar inte bara som att alla just fått bil, utan även som om de flesta just fått sitt körkort. Så se upp, ingen stannar bara för att du står vid markerad övergång. Tunnelbanan gick däremot mycket bra. Här vi gick fram som den bästa dagisklass, två och två i rad. Vad Ivan på gatan och de sjallettprydda damerna som tittade efter oss tyckte kan vi bara ana.

Röda Torget-SWEAuppställning för T-banan

Vi fick lära oss en hel del av Anna-Lena Laurén, journalist för finländska radio och TV. Hon kåserade ur sin bok "De är inte kloka, de där ryssarna" vid fredagens drink och buffé.

Vi uppskattade alla inbjudan till Sveriges ambassadris Lisa Romeus Bertelman som tog emot vår grupp i residenset. En intressant byggnad från 1972 ritad av Anders Tengbom, möblerad med mycket vackert av vad svensk design har att erbjuda.

Vi åt en oförglömlig festmiddag på Hotel National. Moskva-Sweorna hade ordnat ett utsökt program med unga svenska och japanska förmågor som studerar i Moskva. Vi njöt av sång och balett. Utanför hotellfönstret lyste röda

stjärnor högst på Kremls förgyllda kupoler.

Ryssland är mäktigt. Det påminns man om i byggnader från 1400-talet såväl som de från vårt senaste sekel. Mäktigt och vacker som i en saga är Vasilijkatedralens kupoler i underbara färger. Den ligger på ena kortsidan av Röda Torget. Leninmausoleet ligger på den andra, framför Kremls massiva murar. Varuhuset GUM - ursprungligen en täckt marknadsplats, nu tre separata arkader med mycket exklusiva butiker - ligger mitt emot Kreml vid Röda torget. Kreml är stort, mycket stort. En hel del är öppet för turister. Vi hade tur, och fick se vaktavlösningen. Även den mäktig och väl koreograferad.

Kreml

Det allra bästa, frånsett SWEA-känslan, var Bolshoiensembeln. Hissnande oförglömlig balett, dekor och kostymering att bara njuta av. Vill jag åka tillbaka? Definitivt. Jag vill se mer av Tretiakovgalleriets underbara konstskatter, jag vill njuta av utsikten från Swiss Hotel Space Bar, jag vill se Pusjkinmuseet och äta igen på Café Pusjkin, jag vill göra en båttur på Moskvafloden, jag vill försöka förstå lite mer.

Bröllopsfölje framför Vasilijkatedralen

Regionmötesdeltagarna på Svenska Ambassadörens Residens

Vår Hotelldirektör med Moskva ordf. Maria Spörri

Birgit Halén med Anna Gustafson Bril, vice ordf. Moskva

Ambassadris Lisa Romeus Bertelman

StockholmsSveor på Residenset

Sveor på Röda Torget

Kremlmuren

WiviAnne, Sofie o Ettan på skinnmarknad

Kremlkatedral

Ingrid med övriga avdelningsordf. i region OEMA

Vandra vackert i världsarvet CINQUE TERRE

- en vandring för alla smaker

En vandring i Cinque Terre, de fem byarna Monterosso al Mare, Vernazza, Corniglia, Manarola och Riomaggiore i italienska Ligurien, kan anpassas till alla smaker och förutsättningar. Här finns alltifrån en enklare stig längs havet från Riomaggiore till Manarola, som du kan gå i sandaler, till tuffare utmaningar uppe i bergen. Oavsett vad du väljer finns också möjlighet att kombinera motion med bad och kultur. Även om du inte är lika vandringsbiten som jag, utan vill ligga på stranden varje dag och njuta av svalkande dopp i det blågnistrande havet, så kommer du att gilla Cinque Terre. Det går inte att låta bli att fascineras av detta unika världsarvsområde längs den italienska västkusten.

I de fem byarna klättrar de läckert pastellfärgade husen uppför klippor som skjuter ut i havet. Du kan vandra mellan byarna eller ta bussen upp i bergen och vandra där. Där är inte stigarna lika tillrättalagda och iordninggjorda som mellan byarna, men det är en utmaning i sig för den som vill ha lite tuffare vandring. Resan uppför berget med buss kostar bara 1 euro (2008). Vandringsleder finns av olika längd så de passar alla smaker. Lita dock inte på de tider som anges på kartorna. Terrängen är mycket kupe-rad, så även om sträckorna verkar korta tar de ett par timmar. Den betagande utsikten och hettan gör att man pausar både här och där. Det är givetvis bäst att vandra före eller efter högsäsongen om man har möjlighet. Jag vandrade efter midsommar och är man inte uppe med tuppen får man tåla +35 grader mitt på dagen.

Vi blev rekommenderade att börja vår vandring i den södra byn Riomaggiore. ”Då har ni solen i ryggen sa damen i turistinformationen. Dessutom är det några hundra trappsteg på sträckan Vernazza-Monterosso och de känns mindre ansträngande nerför!”

Till Cinque Terre tar man sig först med flyg till någon närliggande flygplats och

sedan med tåg som i Italien är både enkelt och billigt. Vi som gillar kombinationen kultur och motion flög till Pisa där vi stannade ett par dagar (det räcker)

I Pisa tittade vi givetvis på det nyrenoverade lutande tornet, kyrkan och den gamla delen av staden. Det bästa med Pisa är närheten till den historiska staden Lucca. Staden, som är omgärdad av en 4 kilometer lång mur, har åtminstone funnits sedan romartiden. Historien berättar att Julius Caesar hade sitt vintertillhåll här och Garibaldi står staty mitt på det stora vackra torget. Ett besök i den annorlunda katedralen San Martino blir det förstas och sedan en god måltid på en av de många restaurangerna innan Puccinikonserten. Att Puccini föddes här präglar den lilla staden och man anordnar en Puccinifestival varje år.

Puccini i Lucca

Laddade med kulturella upplevelser tog vi sedan tåget till La Spezia. Därifrån utgår lokaltåget som går till Genua i norr. Det är varken möjligt eller tillåtet att köra bil i byarna. Tar man sig hit med bil får man parkera utanför den första eller sista byn. Lokaltåget går ofta och är fullpackat. Många åker ju hit bara för att bada. Det bästa är att köpa ett pass för det antal dagar man vill vandra t ex 5 dagar. Då är avgiften för vandringslederna mellan byarna inkluderade. Tro inte att ni kan undvika att betala för att gå på dessa leder. När du gått tillräckligt långt för att tycka att det inte är någon idé att vända dyker en betalkur upp. Då är det bra att ha sitt förbetalda kort och slippa krångla fram pengar ur ryggsäcken.

Vilken by du än kommer fram till erbjuds ett härligt svalkande bad i havet. Ibland vid en fin strand, men oftare vid några klippor eller där båtarna dras upp. Sedan strosar man runt i byn, köper färsk frukt från gatustånden, svalkar sig på någon bar, äter något gott eller försnillar lite pengar på det man egentligen inte behöver, innan man tar tåget hem. Den bästa stranden finns i Monterosso al Mare.

Sträckan mellan Riomaggiore och Manarola följer havet och är den lättaste och kallas kärleksstigen. Den går du enkelt första dagen! Sträckorna mellan byarna är inte långa, men de tar tid och lita som sagt inte på broschyrens tider. Går du uppe i bergen behöver du matsäck och vattenflaska förstas- där finns inte ens ett litet café.

Nästa by efter Manarola heter Corniglia. Sedan kommer Vernazza. De är de två minsta byarna. I dessa medeltidsbyar letar man sig fram i gränderna mellan de färggranna husen och fascineras av hur husen klättrar på klipporna. Det bor faktiskt folk här också, allt är inte hotell. Hur har det varit möjligt att bygga så på höjden? Ibland är det tuffa stigningar och många dryga trappsteg både uppför och nedför – den längsta är före Mon-

Artikelförfattaren

terosso – där tycks trapporna aldrig ta slut men, som damen på turistbyrån sa är det bättre att gå nedför än uppför dem.

Vill du åka båt mellan byarna är det ett alternativ. Varför inte ta en kvällstur? Annars finns inte så många turistevenemang. I Monterosso bjöds på musik i en kyrka en kväll och en orkester spelade på en utearena vid havet. Men det är härligt att bara ströva omkring i kvällssvalkan längs havet och äta en sen god middag. Eftersom vi hyrde en lägenhet i Monter-

rosso åt vi inte på restaurang en enda dag. Vi turades om att ansvara för maten medan resten badade, vilade eller njöt av utsikten från balkongen. Det var roligt att handla i de lokala pyttesmå affärerna och köpa pinfärskt bröd varje morgon från ett bageri i en trång gränd. En nyöppnad köttaffär vid det

lilla torget vid den svart- och vitrandiga kyrkan där vi bodde hade härligt kött som slaktaren styckade precis som vi ville eller efter hans mycket bättre förslag. Ett par dagar kom lokalbefolkningen och sålde nyfångad fisk och skaldjur från en liten vagn. Lokala goda viner fanns i varje butik för 3-4 euro. Varje dag var det olika marknader. Det var så roligt att handla och laga mat med fina lokala råvaror att vi inte en enda gång trodde att restaurangens dyra musslor skulle smaka bättre än de vi köpte nyupptagna.

Däremot var den italienska glassen oemotståndlig på kvällspromenaden utmed havet i byn.

Alla orter är populära, men under vandringen märker man inte av att det är mycket folk. Det är lugnt och roigande. Vill man komma undan med lite billigare inkvartering kan man bo i Levanto ett stycke norrut. Ganska trist plats. Staden går inte att jämföra med Cingue Terre-byarna, men med tågkortet åker du gratis. Vi hittade en mysig lokal bar utan turister, med fantastiskt trevlig personal som generöst bjöd på nötter och chips till den härligt kalla ölen. På uteserveringen hade vi koll på lokalbefolkningens förehavanden. Också det var en upplevelse!

Motion, bad, god mat och kultur i perfekt kombination. Cinque Terre – en plats för alla smakinriktningar.

Text och bild: Susanne Larsson-Krieg

SWEARECEPTET:

Gunvor Sahlqvist har skickat in recept på mandelkaka från Mallorca

Mallorcans egen nöt

Mandelodlingen på Mallorca föddes då araberna var hemmastadda på ön. I början på 900-talet planteras mandelträd och grunden lades för vad som skulle komma att bli det mest utbredda trädet på Mallorca.

Sägner berättar att det var en arabisk prins som förde in mandelträdet till ön. Han hade gift sig med en nordisk prinsessa som vantrivdes på ön eftersom hon saknade snön. Prinsen planterade då mängder av mandelträd och under blomningstiden med alla dess vita blommor fick prinsessan en upplevelse av snö och stannade naturligtvis kvar på ön.

Mandelträden blommar i slutet av januari och in i februari. Blomningen sker på bar kvist och när blomningen är över kommer löven. Det är framförallt de stora slätterna vid Montuiri som pryds av de vackra mandelträden. Bönderna i denna trakt vårdar sedan århundraden tillbaka mandelträden och planterar

och odlar upp nya. De fullvuxna träden blommar sedan tio till femton år, därefter är blomningstiden över och de 45 efterföljande åren ger träden sina fruktiga nötter.

Träden skördas på sensommaren, då man slår ner nötterna med hjälp av kappor och låter dem hamna i nät som ligger utlagt på marken. Nötterna sorteras sedan noggrant i korgar och resterna av skal använder mallorkinerna för att tända sina kaminer med på vintern. En extra härlig doft sprids då från brasan. Slutligen skalas nötterna och blir klara för att använda till bland annat mandelkakor, mandelmjök, mandelmjöl, mandelchoklad, mandelnougat, mandelolja, mandellikör med mera. Bland annat görs julspecialiteten, turrón, en nötnougat som kan göras både som hård och mjuk kaka. Mandeln är huvudingrediens i många kakor och är en klassisk efterrätt som oftast serveras med mandelglass.

6 st ägg
2,5 dl socker
250 gr skållad och mald mandel
Kanel, citronskal, apelsinskal, saffran

Separera vitor och gulor. Vispa samman gulorna med hälften av sockret. Rör ner mandeln.

Vispa upp vitorna med resten av sockret till ett fast skum.

Rör ner äggviteblandningen i den andra smeten och blanda försiktigt.

Smaksätt med kanel, citron eller apelsinskal.

Häll smeten i formen och grädda i 180 gr i nedre delen av ugnen ca 30-40 min.

Lycka till!

Rese-epistel med crescendo.

Dagmar Wennerberg-Kähre har varit i Ungern och upplevt populistiska strömningar och samtidigt hittat en av 2:a världskrigets hjältar via hälsosamma bad, fotboll och SWEA:

- Min hälsa förde mig till en veckas vistelse i Budapest för stärkande termalbad. Det visade sig vara samma vecka som VM-kvalmatchen i fotboll, Sverige/Ungern, skulle spelas. Själv hade jag aldrig varit på en riktig fotbollsmatch men mitt resällskap som är fotbollsfantast fyllde år denna vecka och vad vore roligare än att som födelsedagspresent få tag i biljetter till denna stora match. Zlatan skulle ju spela!

Vad göra? Biljetterna var ju slutsålda sedan länge. Kunde SWEAs nätverk fungera? Hittade kontaktadress i SWEA Forum och mejlade till SWEA Budapest.

Fick bums svar från ordföranden, Karin Schulz, som lovade göra sitt bästa för att hjälpa mig. Det såg mörkt ut tills Karin meddelade att de enda platser hon kunde få tag på var på VIP-läktaren och då inkluderades mat. För att fira min första fotbollsmatch och mitt sällskaps födelsedag svarade jag så klart ja. Tänkte mig en enkel gulasch-middag men det visade sig vara mycket finare än så. I sällskap med idel glada fotbollsentusiaster från både Sverige och Ungern och iklädd skyddande SWEA keps och Svenska Flaggan fick jag en oförglömlig kväll: fullmåne, SVERIGE vann och det tyckte jag att SWEA också gjorde med det som följer.

Karin inbjöd mig till SWEA "kick-off" (terminsstart) påföljande dag. Det blev spännande eftersom mötet ägde rum på okänd adress. Sweorna träffas vid en T-banestation för att gemensamt ta buss eller spårvagn till mötesplatsen. Det var ett stort gäng som skulle få plats på spårvagnen och endast Karin visste vart vi var på väg. Jag hade ingen aning om var vi befann oss och började oro mig för hur jag skulle hitta tillbaka till hotellet. Efter en trevlig kväll erbjöd sig emellertid vice ordföranden, Inger Särnblom, att skjutsa mig till hotellet i sin bil.

Under bilturen utmed Donau berättade jag att jag upplevde vistelsen i Budapest på ett mycket speciellt och personligt sätt. Minnena från mitt mångåriga arbete på Svenska Röda Korsets Flyktingavdelning gjorde sig påmind. På SRK träffade jag många ungrare som flytt hemlandet under oerhört svåra omständigheter och jag hade svårt att uppleva denna vackra huvudstad utan att samtidigt tänka på "mina flyktingars" fasansfulla upplevelser på samma plats. Dessutom hade jag under min vistelse kunnat märka vissa högerpopulistiska strömningar riktade mot framför allt liberala författare. "Då måste du träffa Ágnes Harrach!" utbrast Inger.

Jag stod som ett frågetecken men Inger berättade om ungerskan Ágnes Harrach som utträttat mycket för att få svensken Waldemar Langlet känd. Hon berättade vidare att det kom ut en bok år 2000 om honom skriven av Björn Runberg. Björn var min närmaste chef på SRK under en period! -Livet är fullt

Parlamentet, Budapest

av beröringspunkter!

Det gällde nu att få tag på SWEA's hedersmedlem Ágnes Harrach, känd av många Sweor från Världsmötet i Budapest 2002 där hon höll föredrag om Langlet. Hon har även besökt avdelningarna i London och Wien. Jag fick ett kort men mycket intressant möte med Ágnes och fick höra om hennes idoga arbete för att få Waldemar Langlets räddningsinsatser under andra världskriget mera kända. Här nedan låter jag Ágnes själv berätta:

"En bortglömd svensk hjälte:

Det finns en berömd svensk som har en gata uppkallad efter sig, en minnestavla på en f.d. skola som bar hans namn, samt en på ett före detta kloster i Budapest där han tillsammans med sin ryskfödda fru bl.a. utförde sin räddningsaktion under andra världskrigets fasansfulla slutskede. Vem kan han vara? Gisade Du Raoul Wallenberg? Det gör många. Men nu tänker vi på en annan svensk hjälte, en nästan bortglömd hjälte, som tillsammans med sin fru utförde räddningsverksamheten under flaggan av Svenska Röda korset i Budapest 1944-45. Valdemar och Nina Langlet.

Valdemar Langlet (född 1872 i Lerbo i Södermanland) hade en märkvärdig bakgrund. Hans far, Emil Langlet var arkitekt, ritade en rad kyrkor och slottsbyggnader som idag kan ses runt om i Sverige. Hans mest kända byggnadsverk är Stortingshuset i Oslo. Valdemars mor, Mathilda Langlet, var mångsysslare, det är möjligt att hennes berömda kokbok, "Fru Langlets kokbok", står på bokhyllan hemma hos en gammal släkting till Dig. Hon var också med i tidningen Iduns redaktion, skrev själv och översatte dikter. Uppfostrad av dessa föräldrar kände kanske Valdemar att även han måste göra ett och annat i livet. Han blev alltså så småningom språkvetare, redaktör, översättare, en entusiastisk esperantist, sekreterare i Svenska Turistföreningen, författare och universitetslektor som reste mycket i världen. På 1880-90-talet gjorde han flera resor genom Ryssland, bland annat en unik färd i sadel som han beskriver i boken "Till häst genom Ryssland". 1894 gick hans hemresa via Budapest, mitt i de stora förberedelserna inför landets tusenårsjubileum. I Budapest höll ungrarna på att bygga Parlamentet, Operan, Basilikan, flera nya broar, tunnelbanan och paradvägen Andrásy. Valdemar ville se det "färdiga" Budapest och planerade att återvända när allt blev färdigt. Men, återseendet kom att ske först mycket senare. 1931 kom Valdemar till Ungern för att, lagom till sextioårsdagen, göra en hästfärd igen. Denna resa resulterade i boken "Till häst genom Ungern", vilken tack vare Valdemar

Langlets mycket personliga skrivstil och aspekt på världen fortfarande är en av de bästa skildringarna av vårt land. Efter denna hästtur stannade han och hans andra hustru, den ryskfödda Nina kvar i Ungern. Han blev universitetslektor och senare kulturmedarbetare på Svenska Beskickningen. Och så kom kriget. Valdemar Langlet var en av de första som förstod vad som stod på och som svensk, medborgare av ett neutralt land, försökte han alla vägar att organisera hjälp för de nödställda. Han kontaktade Svenska Röda Korset. Hur det gick till får vi läsa både i hans bok "Verk och dagar i Budapest" (1946), i Ninas bok "Kaos i Budapest" (1982) eller i Björn Runbergs nyare bok "Valdemar Langlet, Räddare i faran" (2000). Langlet började sin räddningsverksamhet redan i maj 1944, ställde ut s.k. skyddsbrev som liknade ett officiellt pass. Ett skriftligt förordnande om att Langlet var rödakorsdelegat kom först den 17 augusti 1944. Att han började med räddningsarbetet tidigare än utnämningen kom kännetecknar hans verksamhetsiver men är samtidigt kanske en av orsakerna till att han har hamnat i bakgrunden. Han brydde sig inte så mycket om former och order, han ville helt enkelt hjälpa, och detta just när det krävdes. Under häpnadsväckande kort tid byggde de upp en omfattande organisation bestående av lokalbyråer, sjukhus, barnhem, ålderdomshem, folkkök och förråd, visserligen under namnet och skyddet av Svenska Röda Korset men i stort sätt endast med hjälp av hjälpsökande ungrare och deras medel (lägenheter, mat, bilar, läkarmottagningar, privata sjukhus samt arbetskraft). Valdemars forna elever i svenska, deras vänner och bekanta ställde också upp för räddningsaktionen, i början alldeles ovetande om dess omfattning eller av faran som med tiden följde med detta arbete.

Raoul Wallenberg, vars namn är mycket mer känt i detta sammanhang, kom först den 9 juli 1944 till Budapest. Hans verksamhet var strängt bunden till Beskickningen, hans räddningsdokument kallades skyddspass. De två räddningsaktionerna och räddningsdokumenten blandades och blandas ihop av många, t.o.m. i böcker utgivna i Ungern.

Paret Langlet återvände efter kriget på äventyrliga vägar till Sverige. De hade förlorat allt vad de ägde i Budapest, precis som så många andra invånare i staden. Räddarna av många tusen människor, hjältarna i krigsåren, fick efter kriget försörja sig med tidningsartiklar och pianolektioner. De blev i stort sätt bortglömda av både Svenska Röda Korset och Svenska Staten. Visserligen fick de medaljer både i Sverige och Ungern, men man kan inte leva på medaljer.

Valdemar Langlet-skolans elever och lärare hade under många år flitiga kontakter med skolan i Valla (nära Katrineholm), Valdemar Langlets barndomshem och bostad efter kriget fanns ju i närheten - i Lerbo. Ungersk-Svenska Föreningen samt SWEA i Budapest försöker genom information och föredrag (i Ungern, i Sverige, vid SWEA London och Svenska kyrkan i Wien) hedra och bevara parets minne som tack för allt som de gjorde för Ungern och ungrarna."

Budapest, 25 september 2009.
Ágnes Harrach

Så kom min Budapestvistelse att få ett innehåll långt utöver det förväntade: Insikten om hur en persons empati kan rädda tusentals liv - Valdemar Langlet struntade i Svenska Röda Korsets direktiv för att kunna rädda liv.

Efter en vecka i Ungern upplevde jag att det åter bör påminnas om farliga underströmmar som måste tacklas, om hur viktigt det är att alltid bekämpa ondskan, om betydelsen av civilkurage!

Dagmar Wennerberg-Kåhre

Fotnot:

För sina insatser för svenska språket och svensk-ungerska kulturkontakter, samt för sin verksamhet som ordförande i Ungersk-Svenska Föreningen i Budapest tilldelades Ágnes Harrach år 2003 Nordstjärneorden, första klassen, av Kung Carl XVI Gustav.

Julklappstips!

Köp våra trevliga SWEAbrickor med julrabatt.

Finns i 2 storlekar, blåa eller röda
med mönster hämtat från Rosendahls trädgårdar..

Stora 200: -(250: -)

Små 175: -(225: -)

Kontakta Ingrid Westin

ingrid.westin@english.su.se

tel. 070 492 84 66

Väninnan Rapport från Rosenbad av Eva Franchell

När Anna Lindh mördades befann jag mig utomlands och följde inte händelseförloppet. Och när Eva Franchells bok kom ut läste jag inte recensionerna och skulle nog aldrig läst den; titeln lockade inte. Men en god vän, som arbetar i bokbranschen, sa till mig i somras: ”Du som är så road av politik, måste läsa Franchell’s ‘Väninnan’. Jag skickar den till dig när jag läst ut den”. På två kvällar hade jag läst ut den!

Eva Franchell är journalist och hon var Anna Lindhs pressekreterare på Miljödepartementet och följde med till UD när Anna Lindh blev utrikesminister. Hon har också arbetat som reporter på Aftonbladet, som informationschef på TV4 och som Berit Andnors pressekreterare. I dag arbetar hon som ledarskribent på Aftonbladet.

Boken inleds med knivmordet på NK och slutar med socialdemokraternas valförlust 2006, men tidsmässigt stäcker den sig mellan 1994 och 2006. Det är många svårigheter på vägen för det regerande partiet; Estoniakatastrofen, Mona Sahlins Toblerone-affär, branden i Göteborg, EU-ordförandeskapet, utvisningen av de terrorismstänkta egyptierna och tsunamin. Den djupa vänskapen mellan de två väninnorna framskyntar då och då. Via några shoppingrundor får läsaren även insyn i hur viktiga kläderna och utseendet är för en kvinnlig minister.

Det här är Eva Franchell’s mycket personliga berättelse och bearbetning av ett, tidvis traumatiskt, händelseförlopp. Det är spännande och det är lätt att förstå maktens tjusning, farten och den internationella fläkten. Snabba ögonblicksbilder för handlingen framåt och gör boken lättläst. Det är en djupdykning i politikens bistra verklighet och svåra dilemman. Läsaren får även insyn i politikens ofta smutsiga maktspel och det många gånger problematiska förhållandet till medierna. Och slutligen förstår man också hur litet människorna betyder i maktens korridorer. Makten är överordnad alla personliga hänsyn.

Boken är spännande, lättläst och finns i pocket.

Anne Charlotte Nackstad

Vemod

Det är tidig morgon och snart har halva september passerat. Tiden går verkligen fort. Visst är det vemodigt när man känner att hösten måste vara på väg, men än dröjer sig sommaren kvar. Jag sitter och tittar ut över en spegelblank solglittrande fjärd. Vanligtvis är det liv och rörelse därute, gräsänder, knipor, vigg, storskrake och lom, en och annan skarv, måsar och svanar brukar simma omkring, men just nu är det bara en och annan silverglänsande fisk som tar ett hopp och bildar ringar på ”spegeln”. Nyss dundrade ett par rådjur över gräsmattan nere vid vår brygga. Alldeles strax skall jag ta itu med trädgårdsarbetet, det är mycket som skall göras i ordning inför hösten, men en liten stund till skall jag bara sitta och njuta av detta sommarparadis.

Jag kan knappast fatta att min tjugotredje sommar här ute nästan är till ända., den första utan min älskade man. Han köpte tomten och byggde stugan för 45 år sen. Inte anade vi att den här våren skulle bli den sista. Just som jag sitter och tänker på honom och alla våra fina somrar härute, simmar ”vårt” svanpar förbi och på P2 spelar samtidigt Romans Lars-Erik Larssons Pastoralsvit, ett av våra favoritstycken. Det får mig att tänka på vår sista gemensamma helg härute i början av maj. Ängen var full av blåsippor och vitsippor, de första gullvivorna hade slagit ut och en och annan liljekonvalj. Vårt fågelbo hade rasat ner under vintern och det vi köpt och satt upp verkade inte locka något fågelpar. Sven-Erik bestämde sig för att snickra ihop ett eget och jobbade hela helgen med att få det klart. Sedan insisterade han på att sätta upp det i den stora tallen utanför vardagsrumsfönstret innan vi for hem. Jag tyckte vi kunde vänta till nästkommande helg, men han var envis och stegen kom fram och boet kom upp.

Fem dagar senare fanns han helt plötsligt inte mer, men när jag kom till stugan på den sjätte dagen hade två små flugsnappare tagit boet i besittning. Det kändes som en kär hälsning. Likaså att vresrosen, som alltid blommat mycket sparsamt, i år varit helt översäddad med blommor precis hela sommaren och dessutom fortfarande är lika grann. Nog är det underligt, precis som i visan om blommorna, ”Den ena den är vit och den andra den är röd, men den tredje vill jag helst dig förära, Den blommar inte nu, först när givaren är död, men då blommar den dess mera min kära”. Sorg kanske gör en litet vidskeplig, så man ser tecken i det vardagsnära.

Ann-Sofie Frick-Meijer

KONTAKTLISTA SWEA INTERNATIONAL

SWEA International, Inc:

Styrelse:

	Telefon	Fax	E-post
Ordförande Åsa-Lena Lööf	+1 954 946 8369	+1 954 781 4374	president@swea.org
Vice ordförande Maude Vännman	+46 8 663 70 54	+46 8 54 56 95 55	vicepresident@swea.org
Grundare Agneta Nilsson	+1 310 200 9755		founder@swea.org
Reg.ordf. VAME Britta Armstrong	+1 760 720-0828		vame@swea.org
Reg.ordf. MAME Tina Klintmalm	+1 214 522 0148	+1 214 522 0148	mame@swea.org
Reg.ordf. OAME Carin Foster	+1 856 824 4294	+1 856 828 5450	oame@swea.org
Reg.ordf. VEMA Monica Haglund	+34 952 560047		vema@swea.org
Reg.ordf. MEMA Monica Hallworth	+46 40 161524		mema@swea.org
Reg.ordf. OEMA Ann Hesper	+971 4 347 71 21		oema@swea.org
Reg.ordf. Asien Madeleine Svensson	+86 21 2201 0703		asien@swea.org

Övriga Befattningar:

Sekreterare Ninni Pettersson Wästberg	+44 1372 469 231		secretary@swea.org
Vice sekreterare Barbro Westin	+1 416 844 6454		vicesecretary@swea.org
Skattmästare Anita Rhodes	+1 908 879 6761		treasurer@swea.org
Fondförvaltare Kerstin Eriksson-Splawn	+1 408 741 1431		kerstin@wealthbydesignonline.com
Juridisk rådgivare Gita Paterson			office@swea.org
Speciell rådgivare Christina Moliteus/Ext. Relationer	+1 908 685 0516		molicom@aol.com
Administratör Sofia Fransson Krall	+1 760 942 1100		office@swea.org
Kansliassistent Helena Litwak	+1 760 942 1100		office@swea.org
Webbredaktör Li Thornton			webmaster@swea.org
Redaktör Swea-Nytt Anne Peterson Bjuhr			sweanytt@swea.org
Redaktör Forum Anna Sjöblom			editor@swea.org
Annonschef, PR Eva Malm	+46 8 18 08 37		advertising@swea.org
Annonsansvarig:			
Europa Gunilla Pearce			adseurope@swea.org
Amerika Jeanette Setterhag			adsamerica@swea.org
SWEA Guiden Monica Rabe	+1 757 486 3801		info@sweaguiden.com
Webbadresser: SWEA International			www.swea.org

SWEA Lokalavdelning:

REGION ÖSTRA EMA (OEMA)

Athens Birgitta Koniali	+30 210 89 61078		athens@swea.org
Budapest Karin Schulz	+36 1 351 3735		budapest@swea.org
Dubai Pernilla Axberg-Karlsson	+971 4 4208215		dubai@swea.org
Genève Eva Törnqvist	+41 22 346 27 09		geneve@swea.org
Istanbul Esin Karakurt	+90 212 2570456		istanbul@swea.org
Moskva Maria Spörri-Hedberg	+7 495 951 93 24		moskva@swea.org
München Suzanne Herrera	+49 896803945		munchen@swea.org
Stockholm Ingrid Westin	+46 8 20 71 79		stockholm@swea.org
Vilnius Helena Hagström	+370 6 1308930		vilnius@swea.org
Västerås Ragnhild Friborg	+46 21 33 08 90		vasteras@swea.org
Warszawa Arja-Liisa Asplund	+48 602 164942		warszawa@swea.org
Wien Eva Jurkowitsch	+43 1 479 42 93		wien@swea.org
Zürich Lena Willoch	+41 43 244 65 22		zurich@swea.org

EMA= Europa, Mellanöstern, Afrika

Kansliet
5 oktober 2009

SWEA i korthet:

Världsvid vänskap - Global kompetens

Lokalt stöd

SWEA, Swedish Women's Educational Association, Inc., är en global ideell förening för svenska och svensktalande kvinnor som är eller varit bosatta utomlands.

Genom att samla Swoor kring vårt gemensamma språk, vårt svenska ursprung och kulturarv blir **SWEA** både en träffpunkt och ett skyddsnet med länkar över hela världen som gör livet utomlands lättare och ger stöd vid utflyttning och återkomst till Sverige.

SWEA's syfte är att värna om det svenska språket, stödja och sprida kännedom om svensk kultur och svenska traditioner, förmedla personliga och professionella kontakter, samt etablera ett nätverk Swoor emellan över hela världen.

SWEA stöder utbildning genom stipendier samt olika projekt med svensk anknytning.

I dag har **SWEA** cirka 8000 medlemmar i 77 lokalföreningar i 35 länder på fem kontinenter. Föreningen startades av Agneta Nilsson i Los Angeles 1979. Prinsessan Christina, Fru Magnusson, är föreningens hedersordförande. Ordförande sedan 2007 är Åsa Lena Lööf

SWEA är Sveriges största Sverigefrämjande organisation! Numera stöds **SWEA** av bland andra Turistrådet, Exportrådet, Svenskt Näringsliv och Invest in Sweden Agency.